

INFO EDUARD

ROČNÍK 11 • ČÍSLO 6 • ČERVEN 2011

POSTAVENO:

Albatros D.III Oeffag 153

MiG-21MF Egypt

JIŽ JEDEN
CELÝ ROK
SPOLU!

E-BUNNY
a INFO
EDUARD

Bata & T.
©

HISTORIE:

Gefetchtsverband
Kuhlmey a Černá 12

BRASSIN:

F-16 radar early
1/48 Tamiya

INFO

EDUARD

ROČNÍK 11 • ČÍSLO 6 • ČERVEN 2011

© Eduard - Model Accessories, 2011

Tento materiál je volně šiřitelný a tisknutelný.

Žádná textová nebo obrazová část z něj však nesmí být použita k další publikaci na jakémkoli médiu, bez souhlasu společnosti Eduard - Model Accessories, s.r.o. a autorů jednotlivých článků.

Redakční a grafická úprava - Středisko marketingu, Eduard - Model Accessories, s.r.o.

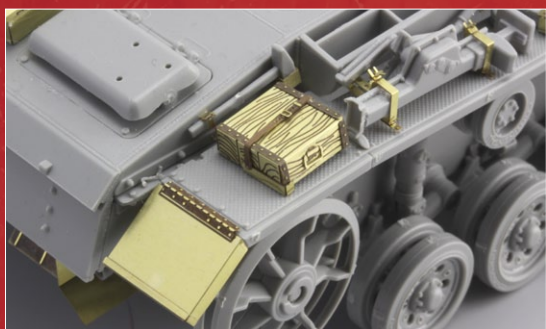

OBSAH

4 ÚVODNÍK

červnová novinka Lysander Mk.III 1/48 ProfiPACK

leptané doplňky StuG.III Ausf.F/8

MiG-29A

6 MODELY

- 6 Lysander Mk.III 1/48
- 7 Fw 190AD-13 1/48
- 8 Fw 190A JG-54 Grünherz 1/48

9 BRASSIN

AIM-9M/L Sidewinder, F-16 radar early, MiG-29 seat late

10 FOTOLEPTY

13 BIG-ED

14 NOVINKY

Seznam novinek, červen 2011

15 HISTORIE

- 15 Se zeleným srdcem na srdci
- 21 Gefechtsverband Kuhlmei a Černá 12

24 POSTAVENO

- 24 MiG-21MF Egypt 1/48
- 25 Oeffag 153 1/48

26 ON APPROACH

Novinky červenec 2011 a co připravujeme...

eduard

Vydává Eduard Model-Accessories, Spol. s.r.o.
Mírová 170, Obrnice 435 21
info@eduard.cz
www.eduard.cz

ÚVODNÍK

Sotva jsem dopsal úvodník květnového nfa, děly se zase věci. Smrt Usámy bin Ládina hned na 1. máje má v sobě jistou symboliku. Byly u toho nějaké nové helikoptéry, snad se o nich brzy profilákne něco víc, než bylo v MF Dnes nebo co předvedl Dragon. Jsem si celkem jist, že ano. Naše civilizace je pěkně ukecaná a nic moc se tady neutají. Možná to bude tím, že máme pořád o čem mluvit, protože se tady pořád něco děje. Mimochodem, v této souvislosti je poměrně překvapivé, že Eduard už dva měsíce úspěšně tají, co bude vstupenkový model na letošní E-day. To považuji za opravdu výjimečný výkon, vzhledem k tomu, kolik lidí u nás v baráku to ví!

Zase bouchla sopka. Jako loni, opět na Islandu. Takové malé deja vu. Skoro jako, když se mě modeláři ptají na naše další plány. Teď jsou všichni překvapení, že chceme v srpnu vydat dvaasedmdesátinového Hellcata. Původně jsme ho dokonce chystali na červenec, ale z výrobních i organizačních důvodů jsme ho posunuli na srpen. Výrobní důvody souvisí s doladěním modelu, organizační s poměrně vražednou kombinací dvou svátků na začátku měsíce, kdy si většina lidí bere na celý týden dovolenou. Proto jsme se rozhodli v létě snížit počet nových modelů na dva, jak v červenci, tak v srpnu.

Přesto je doba, ve které vydáváme Hellcata jen s malým odstupem po předchozím modelu, u nás poměrně neobvyklá. Ale vzpoměňte si, jak už nějakou dobu vyhrožujeme, že zrychlíme. Hellcata můžete brát jednak jako důkaz, že to myslíme vážně, jednak ho příznivci dvaasedmdesátin mohou chápat jako technologický vzorek, jako ukázkou, jak asi budou vypadat naše dvaasedmdesátiny, kterými se budeme v blízké budoucnosti intenzivně zabývat. Hellcat, jako představitel nové dvaasedmdesátinové epochy u Eduarda, je příbuzný naší starší čtvrtky. Není to ale prostá tupá zmenšenina, některé pasáže jsou řešeny jinak, snad lépe. U dalších modelů v tomto měřítku pak bude změna ještě radikálnější, nejvíc asi u Bf 110. Přesto to nebude na úkor kvality, jsem si jist, že naše dvaasedmdesátiny se budou líbit, a taky dobře lepit! Přidejte do krabice lepidlo, zavřete, zamíchejte, vysypte splepený model...no, až tak snadné to nebude, ale blížíme se k tomu!

Spolu s dvaasedmdesátinovým Hellcatem vydáme v srpnu ještě jednu a naposledy i starého čtvrtkového Tempesta. Kdo si chce porovnat naše výsledky ze začátku naší honby za kvalitou se současným stavem, bude mít zkrátka jedinečnou příležitost. Po značném tlaku jak od zákazníků, tak od svých kolegů, jsem se rozhodl ustoupit a svolil jsem k ještě jednomu vydání našeho prastarého Tempesta. Moc se mi do toho nechtělo, ale lobbying ze strany modelářů byl silný a já nakonec podlehl.

Současná edice Tempesta si pochopitelně neklade žádné vysoké kvalitativní cíle. Není to

krabice pro tuningové fanatiky, ale pro sběratele. Berte tento model jako poslední příležitost doplnit svoji sbírku eduardím Tempestem, alespoň tedy v podobě onoho starého modelu. Podle hesla „nikdy neříkej nikdy“ nemohu vyloučit návrat Tempesta v nové, současným schopnostem naší firmy odpovídající kvalitě. Je pravda, že mám k Tempestu jistý citový vztah a osobně bych se k němu někdy rád vrátil. To ovšem hrozí až za pár eduardích let, nebojte. Ten stávající, a na dlouho i poslední Tempest, bude v řadě Limited Edition, bude doplněn o resinový cockpit a několik dalších dílů a samozřejmě o barevné lepty. Výběr markingů je asi nejzajímavější, s jakým jste se kdy v některém z dosavadních Tempestů mohli setkat. Ale pozor, je to britské letadlo, což znamená, že tak jako tak to nikdy žádný pestrý zážrak nebude. Jsem si jist, že zarytí anglofilové budou vášnivě nesouhlasit. V každém případě jsou především s Clostermanovým markingem spojeny poměrně zásadní, nové a myslím dosud nepublikované informace přímo od jeho rodiny, které by stály alespoň za malý článek do některého příštího nfa.

Hellcat je ještě relativně daleká budoucnost, teď jsme v červnu, a současnost je o něčem jiném. Za středobod červnových modelů bych označil čtvrtkovou limitku JG 54. Je to jeden s našich monstrózních projektů, obsahující 17 plastových rámečků, umožňujících stavbu dvou modelů Fw 190A ve verzích A-5, A-6 nebo A-8. Záměrem je, aby bylo možno postavit dva modely v jakékoli kombinaci některých z deseti nabízených markingů, ale upřímně řečeno, že to půjde... ruku do ohně za to nedám. Tak jako tak, oněch deset markingů jsou zajímavé a pestré stroje, mnohdy známých, slavných a vysoce dekorovaných pilotů. Jak pro sběratele, tak pro odborníky lahůdka. Pro odborníky obzvlášť, kolik sporných bodů jistě na oněch deseti strojích bude! Jak je u nás v posledních letech dobrým zvykem, už jsme si odborných debat užili vrchovatě zatím jen v našem poměrně úzkém firemním společenství. Tak uvidíme, co na to nezávislí experti. Už se těšíme. Jako malý úplatek, nebo chcete-li bonus, nabízíme odznak zelené srdce a podle mého úchvatnou krabici, jednu z nejhezčích, ne-li vůbec nejhezčí, jakou jsme kdy stvořili.

Obávám se, že čtvrtkový Weekendový Fw 190D-13 i Lysander v Profipacku zůstanou tím pádem poněkud ve stínu Focke-Wulfu. To asi překvapí jen zarytí anglofilly. Lysander je jednou z variací na starší výrobky. Vychází z původního modelu od Gavie, který jsme po převzetí forem už dvakrát vydali sami. Tentokrát nejedeme tak radikální cestou, jakou jsme model inovovali v prvním Profipacku. Přestože i tentokrát jsme některé nedostatečnosti plastových výlisků vyřešili resinovými doplňky, jejich množství jsme oproti původnímu stavu poněkud zredukovali. Totéž platí i pro lepty. Vycházíme z názoru, že všeho moc škodí a příliš mnoho resinových a leptaných dílů modeláře od stavby a tím i zakoupení modelu spíše odrazuje. Pravda, v časopisech a recenzích to tak nevypadá, tam se autoři tváří, že kdo nepoužívá doplňky, není modelář, ale reálný svět nejspíš vypadá trochu jinak.

Tak to bychom měli plán na červen a na srpen, a co tedy v červenci? Budou dva čtvrtkové MiGy, MiG-29A v řadě Limited Edition, a MiG-21MF v řadě Weekend. To bude pro příznivce moderních letadel a MiGů obzvlášť poměrně silná kombinace. Zatímco jednadvacítká bude klasický Weekend, byť s řádně vyplněnou krabicí, devětadvacítká bude výrazně

upgradovaná starší stavebnice od Academy. Koncepce naší verze modelu je velmi podobná koncepci loni vydaných Suček, Su-7, Su-22 a Su-25. Původní model je doplněn Brassinovými a leptanými detaily, přičemž největší koncentrace nových detailů se nachází v cockpitu, kde je kromě Brassinové sedačky i nová vana cockpitu. Do té původní se sedačka prostě nedala nacpat... Markingů je na výběr pět, a přestože jsme se vyhnuli různým tygrím a digitálním kreacím, jsou vesměs pestré a velmi zajímavé. Obtisky máme od Cartografu, který bude do budoucna výhradním dodavatelem obtisků pro řady Eduard Profipack a Eduard Limited Edition.

Sedačka, použitá v modelu MiG-29A, je i mezi Brassinovými novinkami na červen, spolu se čtvrtkovým radarem na F-16 od Tamiye a raketami AIM-9M/L Sidewinder. Také pro MiGa-21 postupně přibudou Brassinové doplňky, v současné době dokončujeme cockpit, který by se měl dostat do distribuce s největší pravděpodobností v srpnu. To bude zřejmě opět budít podezření, že schválně děláme modely zjednodušené, abychom na ně potom mohli modelářům za drahé peníze prodat Brassinové a leptané doplňky. To je myšlenka, která na mě vyskočila z recenze v Modeláři, a pevně se mi usídlila v hlavě. Jako marketingový tah by to bylo opravdu geniální, a pokud to zvonku vyzere naozaj tak, že to děláme, tak nám to svým způsobem lichoť. Pravda je bohužel taková, že neděláme. Prostě ty plastové díly zatím lépe neumíme. Pracujeme na sobě, to ne že ne, ostatně porovnejte si třeba Tempesta s MiGem-21, ale plast má své limity a stejný výsledek jako resinový odlitek nikdy nenabídne. Jistě, pro výrobce doplňků je to skvělá zpráva, a my mezi výrobce doplňků patříme, takže je budeme dělat i na naše vlastní modely. Navíc se opravdu snažíme o vydání doplňků v co nejbližším čase od vydání modelu. Bohužel, zatím se nám ani to, alespoň podle mého názoru, moc nedaří. Máme v tomto bodě velké, ale opravdu velké rezervy a musíme se hodně snažit, aby to spiknutí výrobců modelů a doplňků, což je ovšem v našem případě jedna a ta samá firma, došlo svého naplnění.

Co se leptů týče, červnová nabídka snad neurazí, možná nadchne a určitě překvapí. Pokračujeme se sadami na loď, s pěti sadami v nabídce se pro nás loď stávají výrazným segmentem trhu. Dovolím si také upozornit na další dvě „zeleninové“ sady, slunečnice a vinou révu. Mohu vám zaručit, že ani jedna z těchto sad není Bio a jsem si naprosto jist, že neobsahuje bakterii EHEC. Přesto důrazně nedoporučuji konzumaci kterékoliv součástky!

Info v současné podobě slaví první výročí. Jak už se to stává, rychle jste si zvykli a dnes je tato podoba nfa považována za normální, což je svým způsobem největší úspěch. Rok už jsou s námi i králíci. Ani oni už nebudí takové vášně jako kdysi, i když čas od času se zadaří. Jako s komiksem k MiGu-21SMT, který vyvolal různé pobouřené reakce. Nechci na tomto místě polemizovat s názory diskutérů, jestli je příběh sám o sobě blbý nebo ne, do značné míry záleží na osobním vkusu. Berte to tak, že to byl první pokus, že s něčím podobným nemáme žádné zkušenosti a musíme se naučit s tímto žánrem pracovat. To ostatně platí i pro jiné naše aktivity, jak už jsem zmiňoval, a já vám rozhodně neslíbím, že nikdy nic nezkazíme nebo někde neulítíme. Slíbím vám naopak, že se budeme snažit o další pokrok i za cenu občasných neúspěchů. Kdo nic nedělá, nic nezkaží, a nechtějte po nás, abychom nic nedělali!

Někdy to tak, pravda, vypadá, jako že nic neděláme. Jako v případě nového webu, to je záležitost značně se vlekoucí a pro nás i frustrující. Už nás předběhl i Artur Model Centrum, což je bezesporu na pováženou. Z venku to vypadá, že se nic neděje, ve skutečnosti se děje a přece jen jsme dosáhli jistého pokroku a osobně doufám, že spuštění nové stránky už je na dohled, a že v nové podobě náš web vám přinese řadu výhod a uživatelský pokrok. Pokud tedy přežijete úvodní etapu, obvykle s sebou nesoucí různé záludnosti a zákeřnosti. Pak už vše poběží hladce, jako po másle!

Příští týden budeme v Brně. K tomu není moc co dodat, pokud s námi máte nějaké nevyřízené účty nebo od nás něco potřebujete, chcete nebo si chcete jen tak popovídat, neváhejte a přijďte. Náš stánek určitě nepřehlédnete.

Bud' kit!

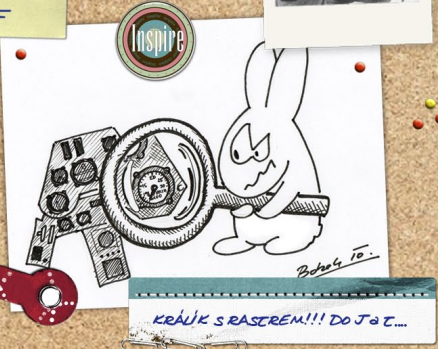
Vladimír Šulc

1. číslo ČERVEN 2010

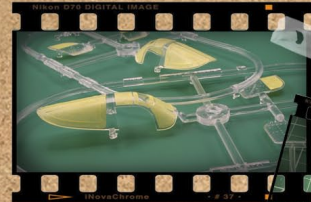
- historický člunek o Focke-Wulfech...
- stavba def fog
- postavení DORA
- workshop...?
- Brass'n

6. číslo LISTOPAD 2010

HIS SCORE VELETTEL U DOR JV 44

GLDŠAR J a T motor

- BRASS'N motor
- workshop, aplikace masek...?
- člunek velitele DOR JV 44
- kritici J a T

POSLEDNÍ ČÍSLO KVĚTEN II

Lysander Mk.III ProfiPACK Edition

1/48 Cat.No. 8290

Lysander Mk.III SCW, V9287,
No. 161 (SD) Squadron, RAF,
Tempsford AB, 1942

Lysander Mk.III SCW, V9367,
No. 161 (SD) Squadron, RAF,
Tempsford AB, 1944

Lysander Mk.IIIA, V9437, No. 309
Squadron, RAF, Dunino Airfield,
Skotsko, 1942

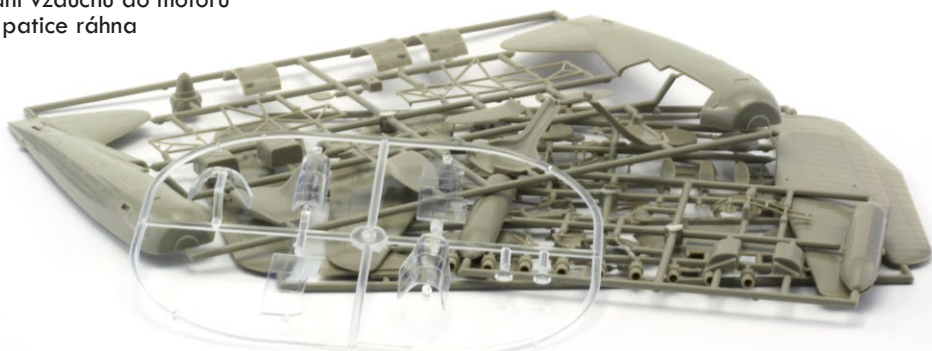
Lysander Mk.III, T1429, No. 26
Squadron, RAF, Gatwick AB,
1940/41

Lysander Mk.IIIA, V9374, No. 613
Squadron, RAF, Velká Británie,
1941

STAVEBNICE OBSAHUJE
resinové doplňky:
- kulomet
- zásobníky
- sání vzduchu do motoru
a patice ráhna

KOUPIT Lysander Mk.III 1/48

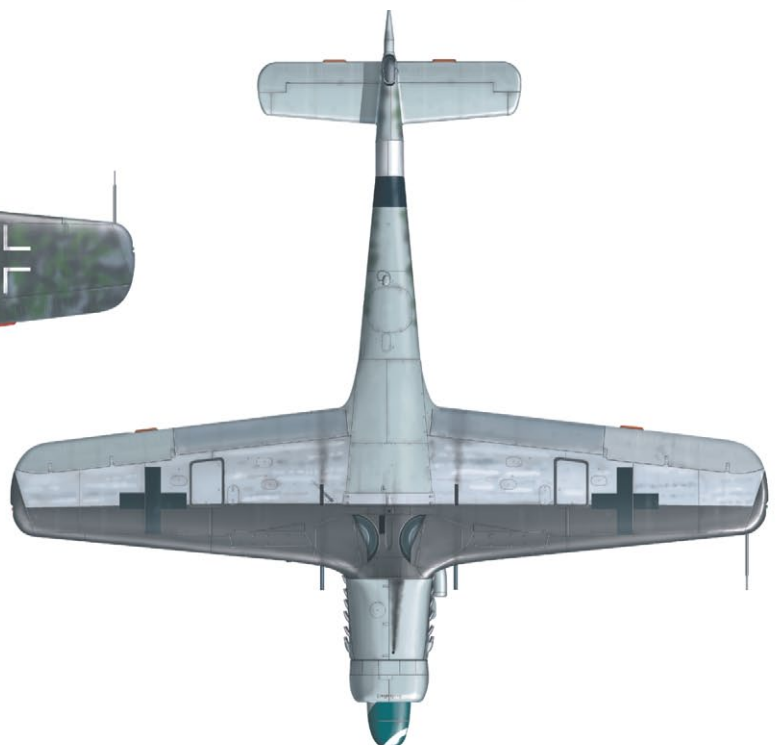
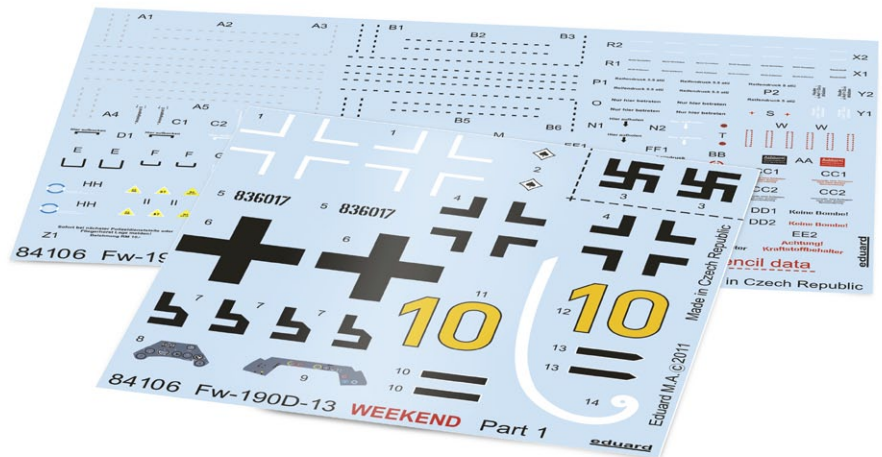
Fw 190D-13 ProfiPACK Edition

1/48 Cat.No. 84106

Fw 190D-13/R11, W.Nr. 836017, Stab./JG 26, Flensburg - Weiche, Německo, květen 1945

Tento stroj patřil do JG 26 a 5. května 1945 padl na letišti Flensburg-Weiche do rukou RAF. Je vysoce pravděpodobné, že s tímto letounem létal velitel JG 26 major Franz Götz (držitel Rytířského kříže, 63 vítězství). Žlutá desítka měla být jeho šťastným číslem. Na Götzovo působení na postu velitele III./JG 53 „Pik As“ upomíná malý emblém pikového esa na obou bocích trupu. Malý nápis na spodku přídě není přesně znám – nejčastěji se zmiňuje slovo „Kontrolliert“, jenž byl k vidění i na dalších německých letounech. Rüstsatz (doplňková sada) označovaná R11 představovala zástavbu autopilota PKS 12. Původní tovární schéma WFG bylo u jednotky ztmaveno skvrnami barev RLM 83 a 82.

KOUPIT Fw 190D-13 1/48

Fw 190A

odznak Grünherz, 18 mm

JG 54 GRÜNHERZ

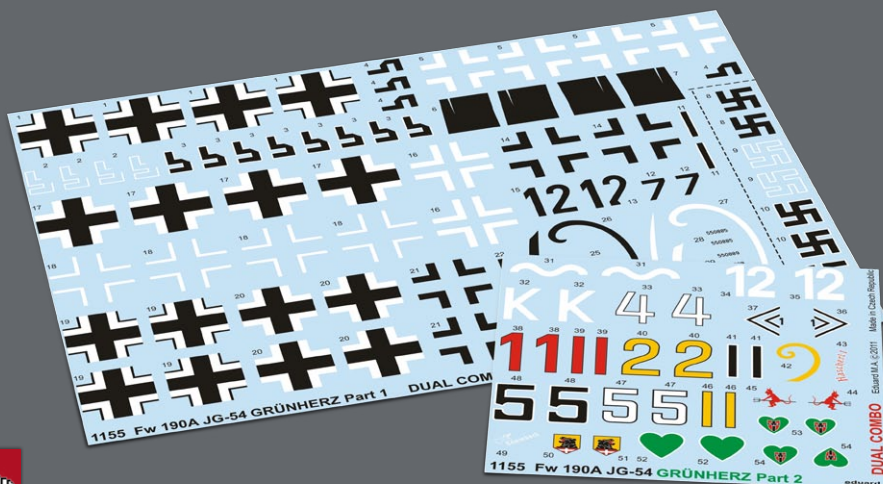

Cat. No. 1155

DUAL COMBO!

1/48

- Stavebnice umožňuje stavbu dvou modelů ze tří možných verzí Fw 190 (A-5, A-6 a A-8)
- Eduard maska a foteleptané doplňky pro všechny uvedené verze

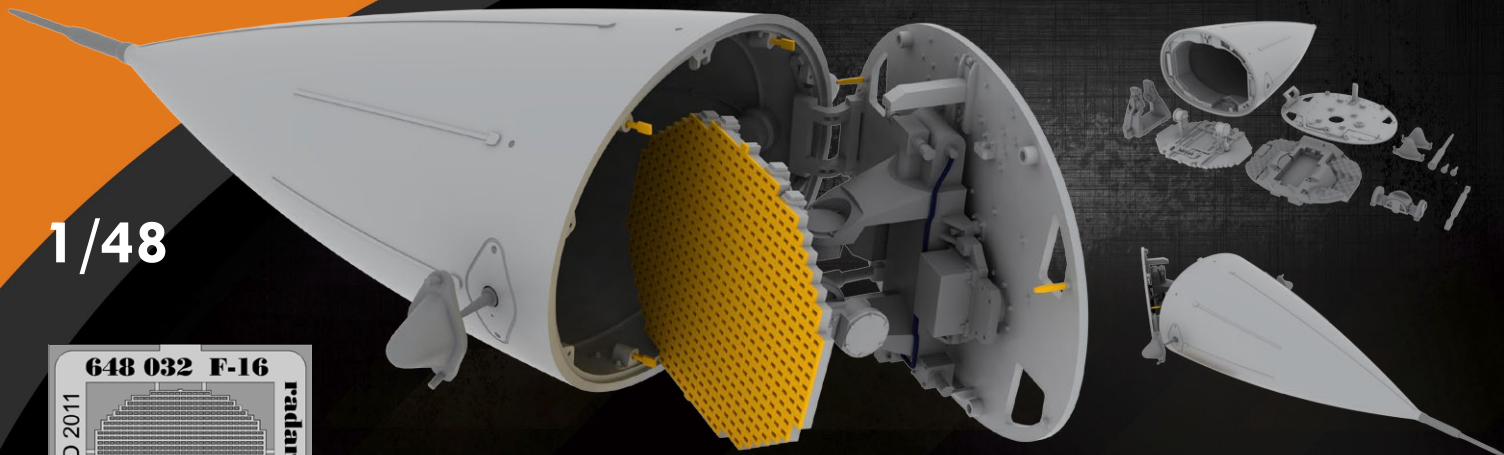

KOUPIT Fw 190A JG54 1/48

648032
F-16 radar early
1/48 (Tamiya)

1/48

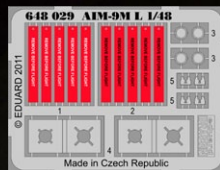

KOUPIT F-16 radar early 1/48

648029
AIM-9M/L Sidewinder
1/48

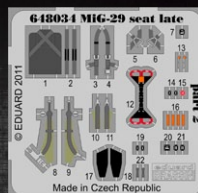
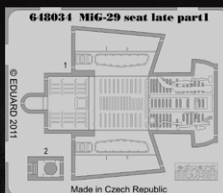
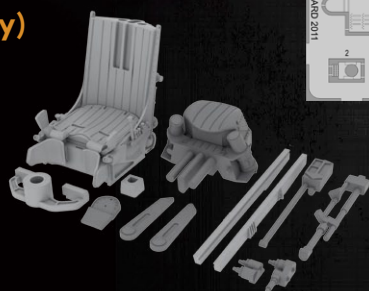

1/48

KOUPIT AIM-9M/L Sidewinder 1/48

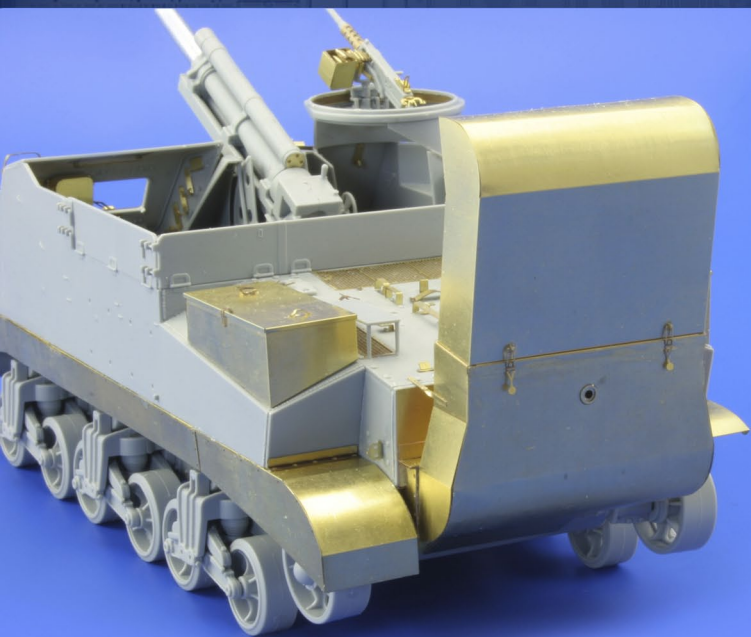
648034
MiG-29 seat late
1/48 (Academy)

1/48

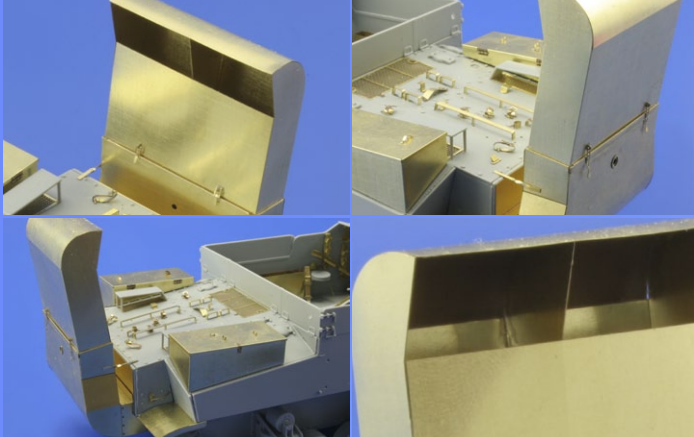
KOUPIT MiG-29 seat late 1/48

VÝBĚR FOTOLEPTY

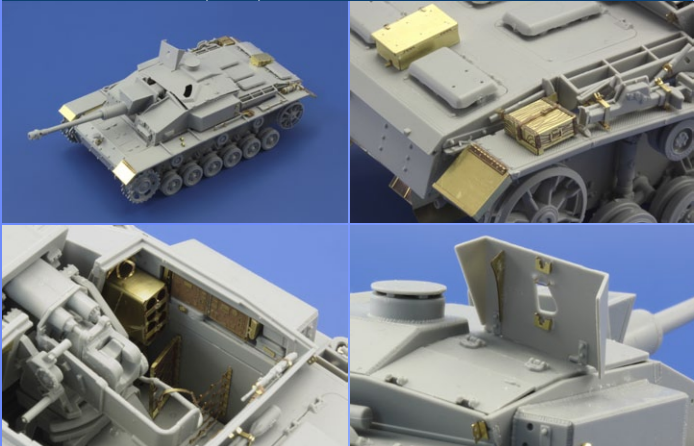

36157
M-7 Mid production deep water fording eq.
1/35 Dragon

36157 M-7 Mid production deep water fording eq. 1/35 Dragon

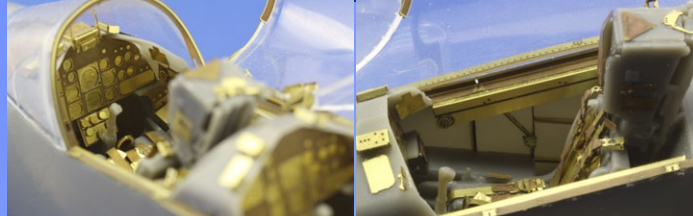
36140 StuG.III Ausf.F/8 1/35 Dragon 6644

73384 Sea Harrier FRS.1 S.A. 1/72 Airfix

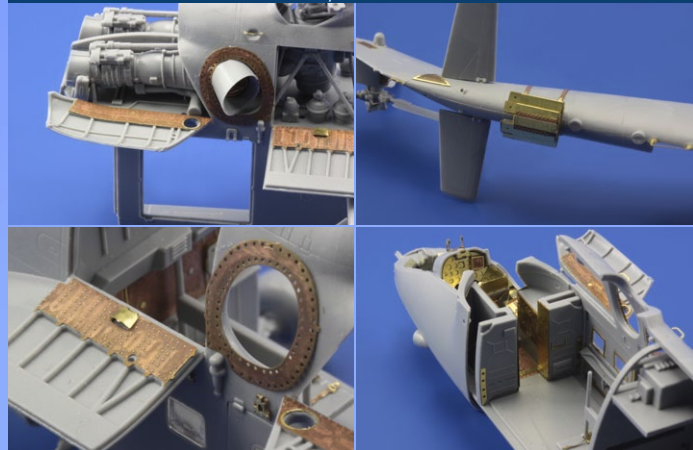
32699 Hawk T1 Mk.53 interior S.A. 1/32 Revell

49517 Bf 109E-3 S.A. 1/48 Airfix

72513 Mi-24V Hind E exterior 1/72 Zvezda

Celý sortiment fotoleptů
pro tento měsíc
naleznete na str. 14.

FOTOLEPTY

48697 S-3 bomb bay 1/48 Italeri

48698 S-3 undercarriage 1/48 Italeri

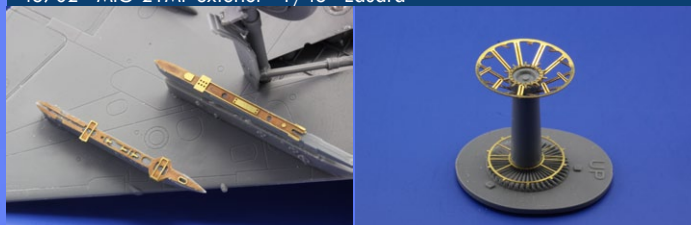
49551 Su-24M Fencer D interior S.A. 1/48 Trumpeter

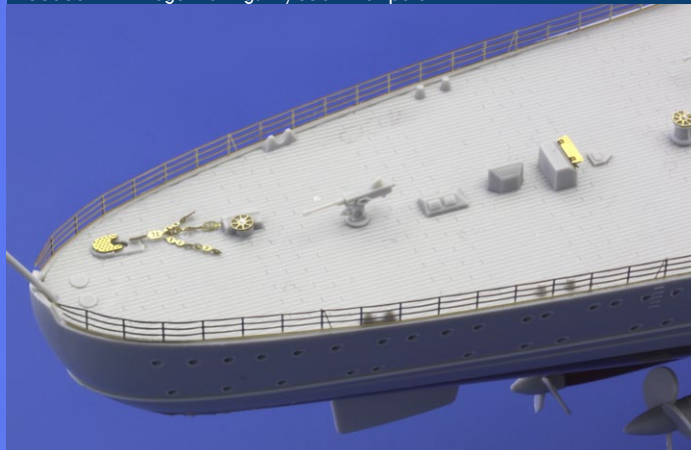
53048 Prinz Eugen 1/350 Trumpeter

48702 MiG-21MF exterior 1/48 Eduard

53060 Prinz Eugen railings 1/350 Trumpeter

53048
Prinz Eugen
1/350 Trumpeter

FOTOLEPTY *flora*

36170

Vinná réva

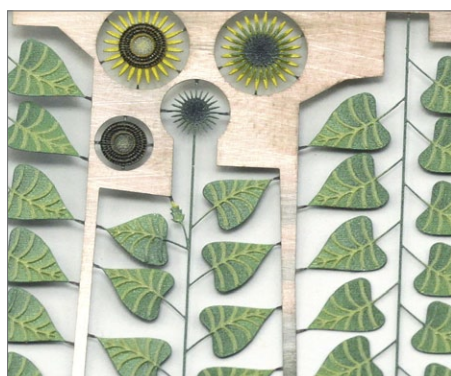
1/35

36168

Slunečnice

1/35

VYCHÁZÍ V ČERVENCI...

36152

Polní květiny, motýli

1/35

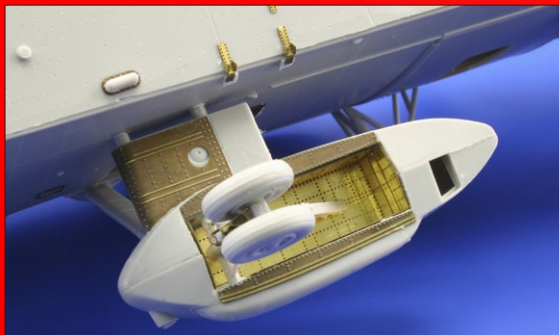
BIG ED

32255 Su-27UB Flanker C exterior (BIG3301)

48665 Sea King AEW Mk.2 exterior (BIG4948)

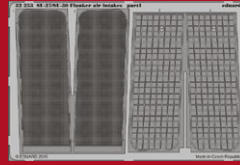
48655 Sea King AEW Mk.2 exterior (BIG4948)

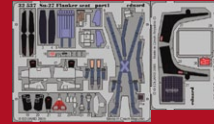
48655 Bf 110D exterior (BIG4949)

BIG3301 Su-27UB 1/32 TRUMPETER*

32253 Su-27/Su-30 Flanker air intakes

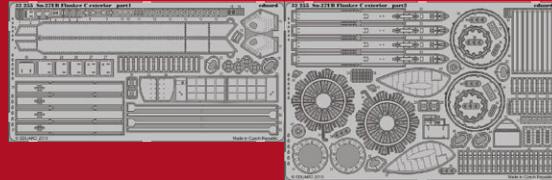
32537 Su-27 Flanker seat

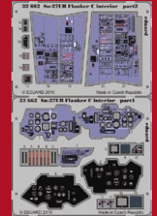
JX100 Su-27UB Flanker C

32255 Su-27UB Flanker C exterior

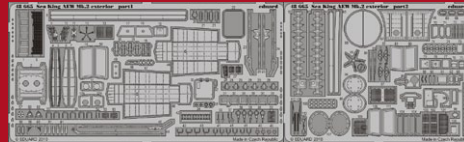

32662 Su-27UB Flanker C interior S.A.

BIG4948 Sea King AEW Mk.2 1/48 HASEGAWA*

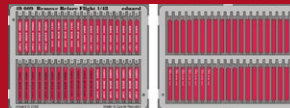
48665 Sea King AEW Mk.2 exterior

49510 Sea King AEW Mk.2 S.A.

49009 Remove Before Flight

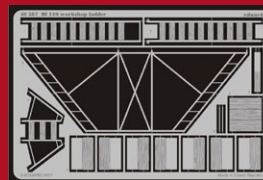

EX308 Sea King AEW Mk.2

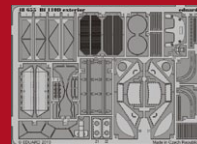

BIG4949 Bf 110D 1/48 DRAGON*

48567 Bf 110 workshop ladder

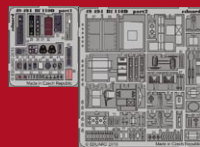
48655 Bf 110D exterior

EX302 Bf 110D

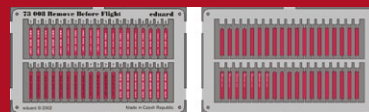

49494 Bf 110D interior S.A.

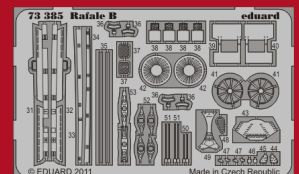

BIG7266 Rafale B 1/72 HOBBY BOSS*

73008 Remove Before Flight

73385 Rafale B S.A.

CX267 Rafale B

KOUPIT BIG3301 Su-27UB 1/32 TRUMPETER

KOUPIT BIG4948 Sea King AEW Mk.2 1/48 HASEGAWA

KOUPIT BIG4949 Bf 110D 1/48 DRAGON

KOUPIT BIG7266 Rafale B 1/72 HOBBY BOSS

MODELY

8290	Lysander Mk.III	1/48	PROFIPACK
1155	Fw 190A JG 54 Grünherz Dual Combo	1/48	LIMITED
84106	Fw 190D-13	1/48	WEEKEND

LEPTY

17521	Life buoy	1/700	
32690	Remove Before Flight - Israel	1/32	
32695	Hawk T1 Mk.53 seatbelts	1/32	Revell
32699	Hawk T1 Mk.53 interior S.A.	1/32	Revell
36140	StuG.III Ausf.F/8	1/35	Dragon 6644
36157	M-7 Mid production deep water fording eq.	1/35	Dragon
36159	Leopard 1A5	1/35	Italeri
36168	Sunflowers/slunečnice	1/35	
36170	Grapevine/vinná réva	1/35	
48697	S-3 bomb bay	1/48	Italeri
48698	S-3 undercarriage	1/48	Italeri
48702	MiG-21MF exterior	1/48	Eduard
49517	Bf 109E-3 S.A.	1/48	Airfix
49551	Su-24M Fencer D interior S.A.	1/48	Trumpeter
49552	Su-24M Fencer D seatbelts	1/48	Trumpeter
49553	RF-5E S.A.	1/48	AFV Club
49556	Mirage 2000D interior S.A.	1/48	Kinetic
49558	Me 262A-1/U4 S.A.	1/48	Hobby Boss
49571	MiG-21MF late interior S.A.	1/48	Eduard
53048	Prinz Eugen	1/350	Trumpeter
53060	Prinz Eugen railings	1/350	Trumpeter
72513	Mi-24V Hind E exterior	1/72	Zvezda
73368	Mi-24V Hind E interior S.A.	1/72	Zvezda
73384	Sea Harrier FRS.1 S.A.	1/72	Airfix

99026	Railings 45' 2 bars short	1/700
99027	Railings 45' 2 bars long	1/350

ZOOMY

33086	Hawk T1 Mk.53 interior S.A.	1/32	Revell
FE517	Bf 109E-3 interior S.A.	1/48	Airfix
FE551	Su-24M Fencer D interior S.A.	1/48	Trumpeter
FE553	RF-5E S.A.	1/48	AFV Club
FE556	Mirage 2000D interior S.A.	1/48	Kinetic
FE558	Me 262A-1/U4 interior S.A.	1/48	Hobby Boss
FE569	MiG-21MF early interior S.A. Weekend	1/48	Eduard
FE571	MiG-21MF late interior S.A.	1/48	Eduard
SS368	Mi-24V Hind E interior S.A.	1/72	Zvezda
SS384	Sea Harrier FRS1 S.A.	1/72	Airfix
TP531	StuG.III Ausf.F/8 interior	1/35	Dragon 6644

MASKY

CX288	Bf 110E	1/72	Airfix
CX289	MB.200	1/72	KP/Kopro
EX326	S-2E/F	1/48	Kinetic
EX332	S-3	1/48	Italeri
EX334	Ta 152H	1/48	Hobby Boss
EX335	Sea Vixen FAW.2	1/48	Airfix
JX125	A-4E	1/32	Trumpeter
JX126	Spitfire Mk.Vb	1/32	Hobby Boss
XT172	M-1097 A2 Cargo Carrier	1/35	Italeri
XT174	SWS with 20mm Flakvierling wheels	1/35	Great Wall Hobby
XT175	Pak 44 128mm wheels	1/35	Great Wall Hobby

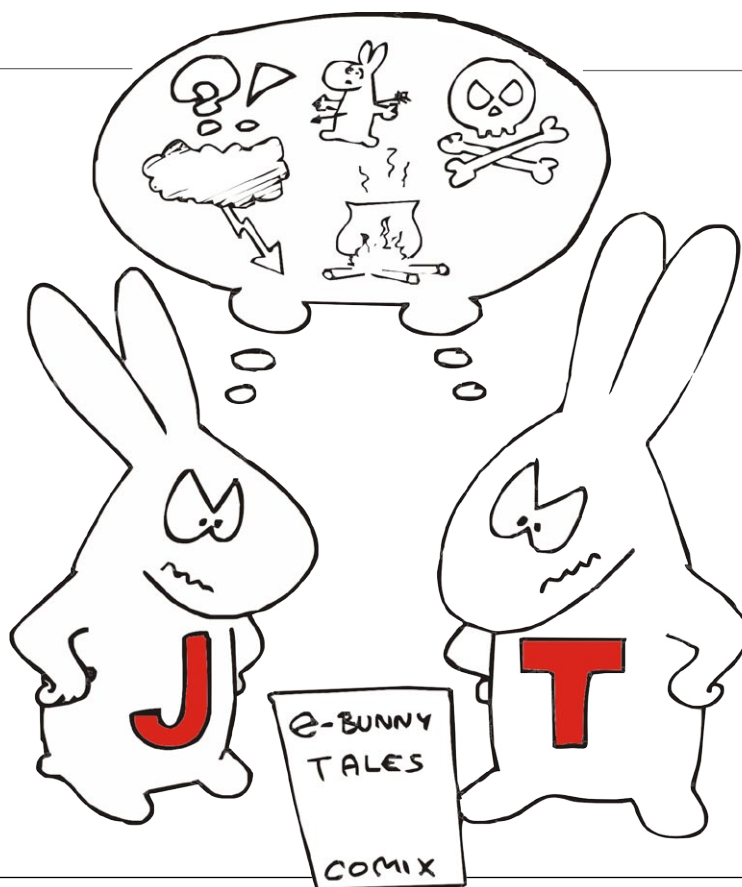
BIG-ED

BIG3301	Su-27UB	1/32	Trumpeter
BIG4948	Sea King AEW Mk.2	1/48	Hasegawa
BIG4949	Bf 110D	1/48	Dragon
BIG7266	Rafale B	1/72	Hobby Boss

KOUPIT na e-shop Eduard

GLOSÁŘ J & T

Bobek P.
©

Se zeleným srdcem na srdci

Jan Zdiarský

Jagdgeschwader 54, která se stala předlohou limitované edice č. 1155 od Eduardu, byla založena v roce 1940 a za dobu svého působení ve druhé světové válce se s více než 9000 vítězstvími stala druhou nejúspěšnější stíhací jednotkou Luftwaffe (po JG 52; obě jednotky získaly svá vítězství především na východní frontě). Emblémem JG 54 se stalo zelené srdce, symbol hornatého Thüringenu (Durynska), který byl domovem prvního velitele JG 54, Hannese Trautlofta (více, viz. [Info Eduard, srpen 2010](#) (sem dát linku na to Info v EN a CZ). V různých obdobích se zelená srdce, spolu s mno-

ha rozličnými osobními symboly, objevovala na trupech Bf 109, později Fw 190 této jednotky. Spolu s rozmanitými kamuflážními schémata tak dnes nabízí zajímavý modelářský výlet do historie. Neméně zajímavé jsou však i osobnosti, které s Fw 190 od JG 54, ať již se zelenými srdci na trupu, anebo i bez nich, létaly. Následující výčet přináší stručné seznámení s letouny obsazenými ve výběru zmíněné stavebnice (s výjimkou Fw 190A-6 černá 12 Uffz. Heriberta Kollera, která je také součástí výběru, neboť jí je věnován samostatný článek J. Bobka v jiné části tohoto magazínu).

Fw 190A-5, W.Nr. 01501501, 1./JG 54, Oblt. Walter Nowotny, Krasnogvardějská oblast, Rusko, srpen 1943

Zeleně kamuflovaný Focke-Wulf s označením „bíla 4“ a kresbou kozla s nápisem Rammbock používal v létě 1943 velitel 1. Staffel I./JG 54, nositel Rytířského kříže, Oblt. Walter Nowotny. V tu dobu třiatřicetiletý „Nowi“, rodák z česko-rakouského pohraničí, byl jednou z nejvýraznějších osobností JG 54 na východní frontě a Německé Luftwaffe obecně. Zahynul 8. listo-

padu 1944 jako velitel první stíhací jednotky Luftwaffe používající proudové Me 262. Až do jeho smrti mu bylo uznáno 258 vzdušných vítězství. Naprostou většinu z nich dosáhl na východní frontě, v řadách JG 54.

Kamufláž zobrazeného letounu tvořila dvojice blíže nespecifikovaných odstínů zelené barvy, z nichž jedna byla pravděpodobně RLM 70

a druhá namíchaným odstínem téže. Tato zeleno-zelená kamufláž byla nastříkána v nepravidelných polích přes původní kamufláž RLM 74/75/76, která z části prosvítala přes nový nátěr a ze které zůstaly nezměněny barvy spodních ploch, s přechodem do boků trupu. Hojně aplikované žluté doplňky, standardní pro danou oblast a období, svědčí o nutnosti co nejvíce

odlišit letoun od obvykle zeleně zbarvených strojů protivníka. Nápis „Rammbock“ na levé straně trupu pod kabinou lze přeložit jako prozaické kozel, či beran. V německy mluvících zemích však tento termín znamená také (zjednodušeně řečeno), „samec s výraznými plemennými schopnostmi“.

Křídelní výzbroj letounu sestávala pouze ze dvou kanonů MG 151/20, vnější pozice pro kanony MG/FF byly zaslepeny.

Major Valter Nowotny
(kresba Petr Štěpánek)

Fw 190A-5, WNr. xxx, „Rammbock“
(Bundesarchiv)

Fw 190A-5, Oblt. Max Stotz, 5./JG 54, Rusko, jaro 1943

Rekonstrukce podoby tohoto stroje je datována do období mezi zimou a létem 1943, kdy Focke-Wulfy ze stavu JG 54 procházely častými úpravami kamufláží, které jen málokdy odpovídaly předpisovým standardům. Černá 5 Oblt. Maxe Stotze je kamuflována podobně jako v této stavebnici popisovaný Fw 190A-5 „Rammbock“ (schema A), tedy dvěma tóny tmavozelené barvy, přes původní schéma RLM 74/75/76. To u zobrazeného letounu zůstalo nepřesfíkáno např. v okolí svastiky nebo W.Nr. na vrcholu kýlovky.

Velkou neznámou zůstává aplikace emblému JG 54 a její II. Gruppe na trupu, resp. přídí stroje. Ačkoli na velkém množství rekonstrukcí podoby tohoto stroje tyto emblémy najdete, lze říci, že jejich přítomnost na tomto letounu nemá žádné seriózní opodstatnění. Nejsou ani doloženy fotograficky, ani se neobjevují u jiných zdokumentovaných letounů II./JG 54 z uvedeného období. Lze tedy předpokládat, že tyto emblémy se na zobrazeném letounu nikdy neobjevily. Pokud by přece aplikovány byly, pak by srdce bylo namalováno z obou stran trupu pod kabinou

a stejně tak znak II./JG 54 z obou stran přídě. Emblém II./JG 54 - „lev Aspernský“ (Löwe von Aspern) by byl namalován tak, aby hlava lva hleděla vždy ve směru letu.

Pilot tohoto stroje, Oblt. Max Stotz, dosáhl při více než 700 bojových letech 189 vzdušných vítězství a byl vyznamenán Rytířským křížem s dubovou ratolestí. Je dosud neznámý po boji nad okolím ruského Vitebsku dne 19. srpna 1943.

Fw 190A-5, 4./II./JG 54 (Jabo), Rusko, léto 1943

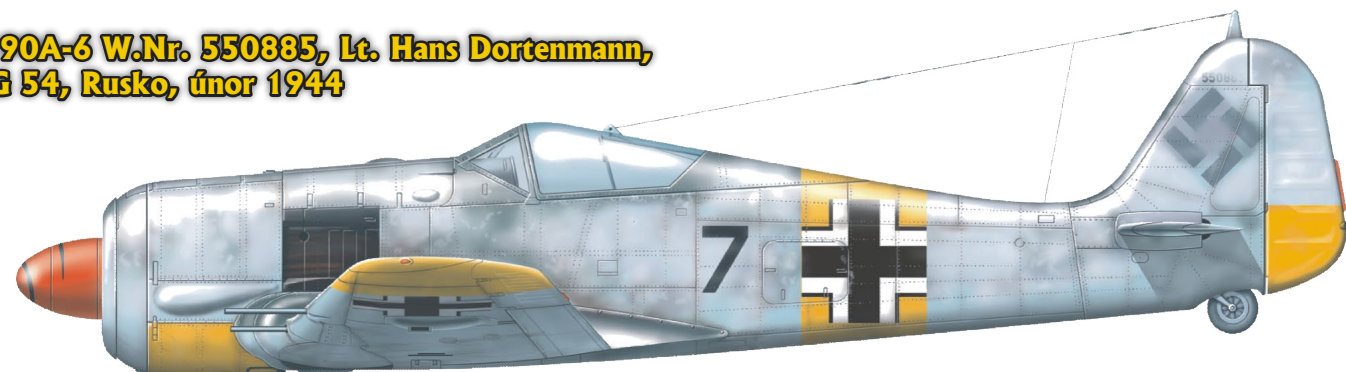
Stroj je zobrazený v podobě, v jaké sloužil u II./JG 54 jako stíhací bombardér, tedy byl používán především k útokům na pozemní cíle. Tímto způsobem stíhací jednotky často nouzově řešily podporu pozemních vojsk. Méně často však byly v rámci stíhacích jednotek vyčleněny celky, které by roli Jabo (Jagd-Bomber) převzaly jako svou prioritní úlohu. Příkladem mohou být části II./JG 54 na přelomu léta a podzimu 1943,

o čemž svědčí i přeznačení stroje z číselného na písmenný volací znak. Bílá barva písmene „K“ by měla řadit letoun do 1. Staffel.

Kamufláž tvořily, stejně jako u předchozích nabízených strojů, dva odstíny zelené barvy, aplikované na horních plochách přes původní RLM 74/75/76. V zeleno-zelené kamufláži převažuje barva RLM 70, což dává konečné podobě téměř jednolitý, velmi tmavý kabát.

Vcelku neobvykle pro dané období se na stroji objevuje bílá spirála na vrtulovém kuželu. Pozornosti neujde ani nestandardní protažení žluté barvy ze spodních krytů motoru až na olejový chladič a olejovou nádrž. Neobvyklé je i provedení křížů na trupu i zespod křídla bez černého lemu. Toto změněné výsostné označení bylo evidentně aplikováno nově na zelený nátěr.

Fw 190A-6 W.Nr. 550885, Lt. Hans Dortenmann, 2./JG 54, Rusko, únor 1944

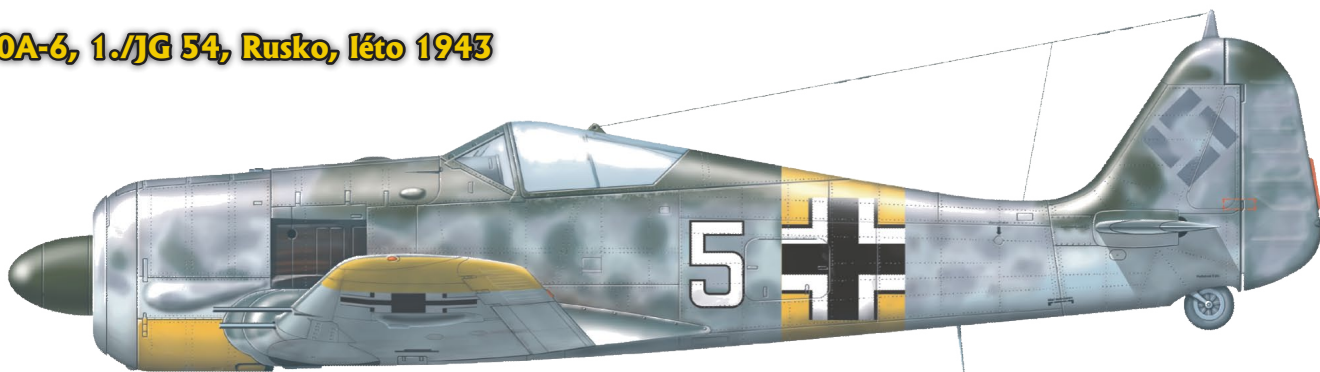

V této stavebnici nabízíme dva stroje Hanse Dortenmanna. Tento Focke-Wulf byl pro zimní období v 1943-1944 opatřen bílým smývatelným nátěrem přes původní kamufláž RLM 74/75/76, která místy prosvítá. Na zobrazeném letounu

Hans Dortenmann dosáhl vcelku neobvykle svého prvního potvrzeného vítězství poté, co narazil v boji v malé výšce do sovětské stíhačky, pravděpodobně pilotované kpt. Ivanem Michajlem Astachovem ze 49. IAP. Hans Dortenmann při srážce

ztratil velkou část levé poloviny křídla. Přesto se mu podařilo nouzově přistát na břicho na základně Orscha Süd. Až do svého přesunu na západní bojiště v létě 1944 sestřelil ještě 14 sovětských letounů, včetně čtyř Iljušinů Il-2 Sturmovik.

Fw 190A-6, 1./JG 54, Rusko, léto 1943

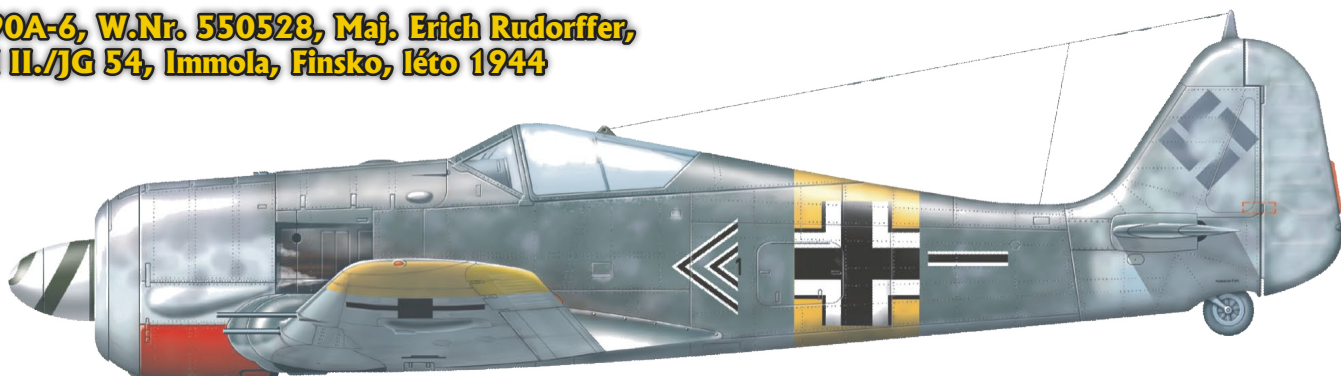

Nezvykle zbarvená bílá 5 z 1. Staffel JG 52 bývá přisuzována Walteru Nowotnymu, který na ní skutečně létal, ačkoli se velmi pravděpodobně nejednalo o jeho osobní stroj. Letoun je však zajímavý především svým zbarvením, neboť reprezentuje období, kdy se Focke-Wulfy JG 54 objevovaly v původní tovární kamufláži RLM 74/75/76 v kombinaci se žlutými identifikačními doplňky východní fronty. Neobvykle světlé kamuflování trupu bylo na několika místech dodatečně ztmaveno skvrnami pravděpodobně tmavozelené RLM 70. Velmi neobvykle působí

i tloušťka ramen křížů na vrchní straně křídla. Jak bylo zmíněno u prvního schématu této stavby, Walter Nowotny patřil k nezájímavějším a neúspěšnějším pilotům JG 54. Původně létal na Bf 109 a na Fw 190 přesešel při přezbrojení své jednotky na tento typ. Převážně většiny svých vítězství dosáhl právě na Focke-Wulfch, často extrémními výkony: např. 9 vítězství během 13. srpna 1943, nebo dokonce 10 vítězství dne 1. září 1943 (pět z nich v intervalu 12 minut). Dne 14. října 1943 se stal prvním německým stíhačem, který překročil metu 250 vítězství.

Po obdržení „brilantů“ ke svému Rytířskému kříži s dubovou ratolestí a meči byl odvolán z funkce velitele I./JG 54 a využíván pro účely propagandy, což frontovému stíhači a lovcí nevyhovovalo. Dne 1. 4. 1944 mu bylo svěřeno velení výcvikové JG 101 a v září 1944 pak velení Komanda Nowotny vyzbrojeného letouny Me 262. Tato jednotka měla za úkol vypracovat taktiku boje proudových stíhaček se spojenskými letouny, pro Nowotnyho se však stala jeho poslední válkou i životní šticí...

Fw 190A-6, W.Nr. 550528, Maj. Erich Rudorffer, velitel II./JG 54, Immola, Finsko, léto 1944

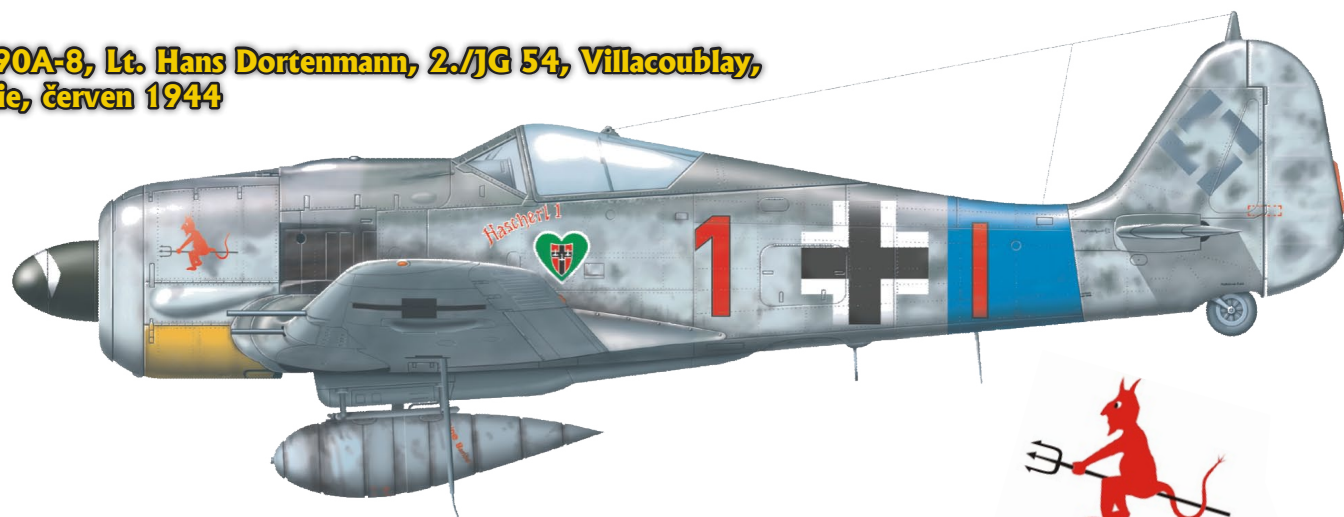
Osobní letoun velitele II./JG 54, Maj. Rudorffera, z léta 1944 nesl standardní kamuflážní schéma tvořené barvami RLM 74/75/76, které bylo na trupu mezi motorem a ocasionálními plochami značně ztmaveno, nejspíše barvou RLM 74. Taktické označení velitele Gruppe „<<<“ bylo doplněno malou černou jedničkou. Barva spodní části krytu motoru se na fotografiích jeví velmi tmavá, pravděpodobně byla červená. Nelze vyloučit, že letoun měl zrcadlově zobrazené schéma horních ploch křídla, podobně, jako tomu bylo u stroje ve schématu F (černá 12, W.Nr. 550889). Výsostné znaky na spodní straně křídla nesou obvyklé černé lemování. Černá spirála na bílém vrtulovém kuželu patří mezi typické znaky, které nesly stroje 4. a 5. Staffel JG 54 v létě 1944; případě tohoto letounu nelze vyloučit, že spirála byla červená. Tento letoun byl ztracen 15. prosince 1944, kdy v jeho kokpitu v boji s Pe-2 a Airacobrami padl Uffz. Walter Lewe.

Maj. Rudorffer, držitel Rytířského kříže s dubovou ratolestí a meči, velel II./JG 54 od července 1943 do konce roku 1944. Mezi jeho uznanými 224 sestřely (podle některých zdrojů 222), dosaženými ve více než 1000 bojových letech, najdeme 58 Iljušinů Il-2 Šturmovik a nejméně 9 čtyřmotorových B-17, které přemohl na proudovém Me 262 Schwalbe již jako příslušník Stab I./JG 7. Sám byl během své bojové kariéry nejméně šestnáctkrát sestřelen, přičemž v devíti případech použil ke své záchraně padák.

Erich Rudorffer (archiv autora)

Fw 190A-8, Lt. Hans Dortenmann, 2./JG 54, Villacoublay, Francie, červen 1944

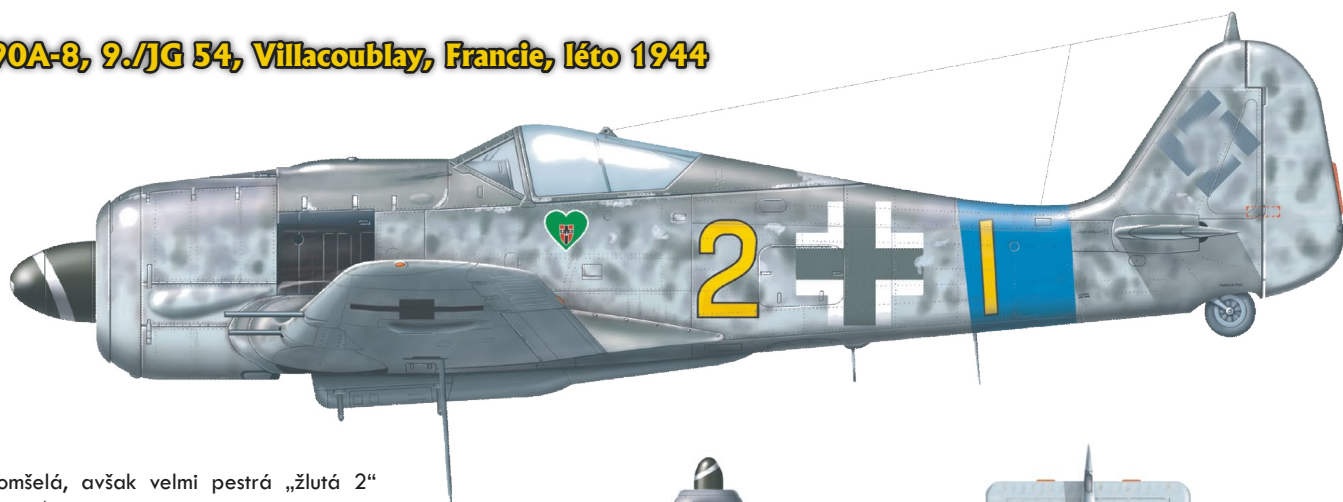
Druhý z letounů Hanse Dortenmanna v tomto výběru představuje podobu Focke-Wulfů JG 54 během působení v rámci obrany Říše (Reichsverteidigung). Se zobrazenou „červenou 1“ létal Lt. Dortenmann jako velitel 2. Staffel, dočasně začleněné pod III. Gruppe, ve Francii během léta 1944. Na konci války třidvacetiletý pilot a nositel Rytířského kříže měl na svém kontě 38 sestřelů, kterých dosáhl ve velmi krátkém období 14 měsíců. Během své letecké kariéry bojoval proti Sovětům, Britům i Američanům.

Stroj nese standardní kamufláž složenou z barev RLM 74/75/76 s bílou spirálou na vrtulovém kuželu. Kamufláž je doplněna o identifikační prvky obrany Říše (modrý pruh pro JG 54) a svislý červený pruh na zádi trupu značící příslušnost ke III. Gruppe. Červená barva pak odpovídá 2. (resp. 10.) Staffel a číslice 1 přísluší veliteli Staffel. Nápis „Hascherl 1“ pod kabinou nesl letoun pouze zleva a spolu s čertem na motorovém krytu patří k osobním symbolům pilota. Zda byl čert malován i z pravé strany, fotograficky

doloženo není, nelze to však vyloučit. Znak III. Gruppe JG 54 byl na Fw 190A-8 malován na obou stranách trupu. Zjednodušená pozdější varianta trupového kříže měla v případě tohoto letounu černé jádro.

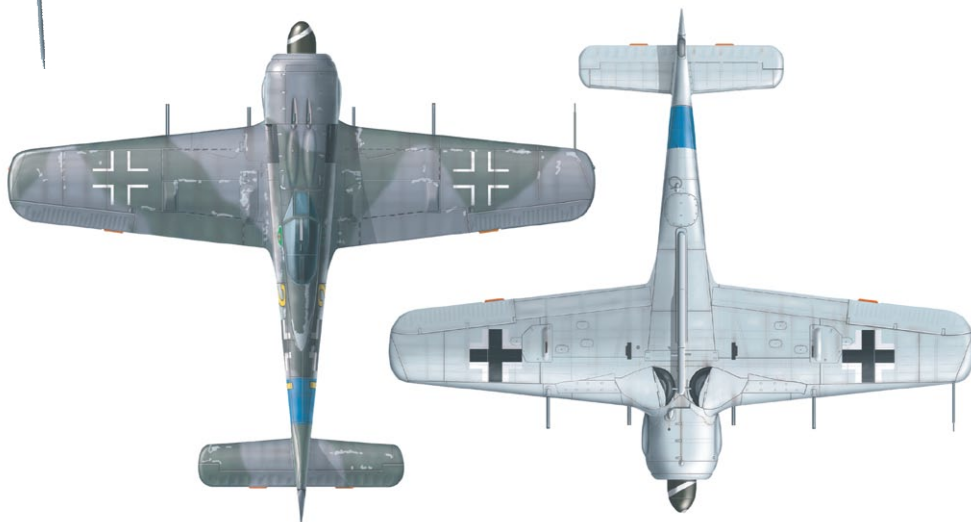
Hascherl 1

Fw 190A-8, 9./JG 54, Villacoublay, Francie, léto 1944

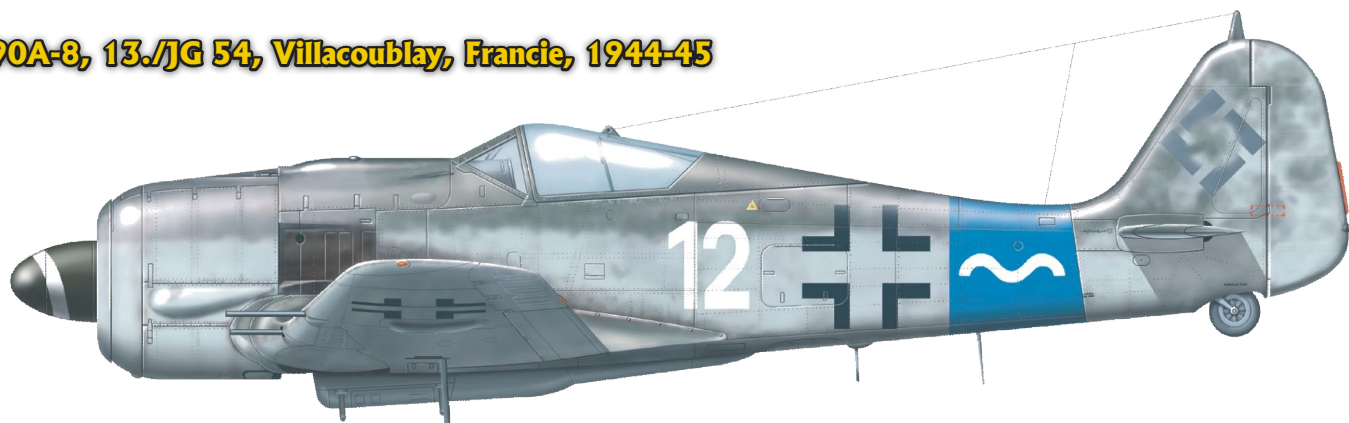

Válkou omšelá, avšak velmi pestrá „žlutá 2“ z 9. Staffel/JG 54 zastupuje období bojů se Spojenci v rámci obrany Říše v létě 1944. Kamufláž RLM 74/75/76 i spirála na vrtulovém kuželu odpovídají standardům Luftwaffe. Modrý pruh na zádi trupu představuje označení JG 54 v rámci systému obrany Říše. Příslušnost k 9. Staffel symbolizuje žluté provedení označení Gruppe a trupové číslo. Trupový kříž má jádro v barvě RLM 74. Znak III./JG 54 se nacházel na obou stranách trupu.

III./JG 54 působila po přesunu ze Smolenska v únoru 1943 na západní frontě, z letišť ve Francii a Německu. Její piloti bránili dobyté území před spojeneckými stíhacími sweeey i bombardovacími akcemi. V průběhu května a června 1944 jednotka přezbrojila z Bf 109 na Fw 190, se kterými se účastnila i snah Luftwaffe a Wehrmachtu zastavit postup Spojenců po invazi v Normandii. Později se III./JG 54 podílela především na obraně Německa před nálety USAAF, většinou v bojích se spojeneckými doprovodnými stíhači. Nezřídka však její piloti útočili i proti formacím amerických bombardérů.

Fw 190A-8, 13./JG 54, Villacoublay, Francie, 1944-45

Kamuflážní schéma a typ výsostného označení, dokumentované na pozdních variantách A-8, jsou aplikovány i na tento stroj ze stavu IV. Gruppe JG 54. Zvlněné rozhraní RLM 76 a tmavých barev horních ploch (RLM 74/75) je situováno poměrně vysoko a dává tak letounu velmi světlou podobu. Výsostné znaky představují nejjednodušší variantu pozdního typu křížů.

Příslušnost k JG 54 lze určit pouze podle modrého pruhu na trupu, jímž byly letouny této jednotky označovány v systému obrany Říše. Bílá vlnovka pak naznačuje příslušnost k IV. Gruppe a bílé trupové číslo pak ke 13. Staffel. IV. Gruppe JG 54 působila z letišť ve Východním Prusku a později, od září 1944 v Německu. V tu dobu jí velel Maj. Wolfgang Späte (Rytíř-

ský kříž s dubovou ratolestí, 99 sestřelů, známý především svým působením u JG 400 vyzbrojené raketovými Me 163), kterého v říjnu 1944 vystřídal Hptm. Rudolf Klemm (Rytířský kříž, 42 vítězství). IV. Gruppe byla jedinou částí JG 54, která od přezbrojení na Focke-Wulfy až do konce války používala výhradně Fw 190 verze A.

PRAMENY:

- Jan Bobek, Ota Jírovec (s díky za konzultace)
- Peter Rodeike, Focke Wulf Fw 190A, Fw 190D, Ta 152
- Luftwaffe im Focus 1/2002; 11/2007
- Bundesarchiv.de
- rlm.at (rodinné fotografie Hanse Dortenmanna)
- REVI č. 51
- Bergström, Pegg, Luftwaffe Colours, Vol.3, sec. 4; Vol.4, Sec. 3
- Kagero, Fw 190, vol. 1

Gefechtsverband Kuhlmei

a Černá 12

Jan Bobek

Následující stať z velké části čerpá z článku, který jsem zveřejnil v časopisu REVI č. 51. Pokud se budete chtít dozvědět další podrobnosti k následujícímu textu, vřele doporučuji jeho přečtení. Jagdgeschwader 54 „Grünherz“ se proslavila díky svému působení na východní frontě, především v oblasti jižně od Leningradu (dnešní Petrohrad). Nicméně různé její části se několikrát dostaly i do jižního Finska. Asi nejznámějším případem je nasazení části JG 54 v rámci Gefechtsverband Kuhlmei.

V červnu 1944 byla II./JG 54 pod vedením Majora Ericha Rudorffera přesunuta z estonského Petseri na jih Finska. V té době se skládala ze tří Staffel (4. – 6./JG 54), ale do Finska putova-

Finský voják pomáhá s údržbou Fw 190 A-6 „bílá 4“ z 4./JG 54 na základně Immola.

ly jen 4. a 5. Staffel. Jejich hlavní základnou se stala Immola na jihovýchodu Finska, ale detašmány operovaly i na západě z Helsinek a na východě v Petäjärvi. II./JG 54 byla poměrně silně vyzbrojena, měla totiž k dispozici přibližně 50 jednomotorových stíhačích Focke-Wulfů Fw 190, z nichž asi 30 představovaly moderní Fw 190 A-6. Zbytek převážně tvořily verze A-5 a A-4.

II./JG 54 se stala součástí operačního svazu, kterému velel proslulý Stukaflieger Kurt Kuhlmei. Tento svaz, který byl po něm i pojmenován (Gefechtsverband Kuhlmei), byl sestaven z několika rozdílných útvarů. Měl za úkol podpořit Finy při obraně jižní části Karélie a disponoval nejen stíhačkami z eskadry II./JG 54 Grünherz, ale i Stukami z I./SG 3, bitevními Fw 190 F z I./SG 5 a fotoprůzkumnými Bf 109 G z I./NAGr 5. Logistiku pro tento útvar, ale po jistou dobu i pro Finy, zajišťovaly stroje Savoia-Marchetti SM.81 z TGr 10 (s italskými osádkami).

Sovětská ofenzíva začala 9. června a zpočátku jí čelili jen samotní Finové. Letouny Gefechtsverbandu Kuhlmei začaly v Immole přistávat 17. června, pro některé Finy tak trochu nečekaně. Vzpomíná na to proslulý Eino Antero Luukkanen z 34. stíhací peruti ve své knize Stíhač nad Finskem. Nasazení tohoto svazu bylo pro Finy významnou porou. Za přibližně 40 dnů hlavní části nasazení (část SG 5 působila v této oblasti ještě v srpnu) sestřelili stíhači tohoto svazu 126 letounů při 984 bojových letech a bitevní letci svrhli 709 tun pum.

Jedním z pilotů II./JG 54, kteří do Finska přiletěli, byl právě Unteroffizier Heribert Koller. V té době měl na kontě téměř dvacet sestřelů a létal u 5. Staffel. Patřil mezi zkušené letce a jeho Staffelkapitän Lt. Heinz Wernicke jej často zařazoval na pozici vedoucího dvoučlenných nebo i čtyřčlenných bojových formací (Rotte resp. Schwarm).

Odpoledne 17. června byl do boje nasazen i Heribert Koller. Vstříc nepříteli šel se stode-

Hauptmann Kurt Kuhlmei (vlevo) v rozhovoru s jedním finským a dvěma německými vojáky. Za svou službu u Luftwaffe byl vyznamenán Rytířským křížem. Na konci války velel bitevním eskadrám SG 3 a SG 2 a počet jeho bojových letů přesáhl 500. Po druhé světové válce byl prvním německým letcem, který se přeškolil na proudové letouny v USA. V rámci Bundesluftwaffe zastával několik funkcí, mimo jiné byl i velitelem 5. Luftwaffendivision.

vadesátkou, která nesla označení „černá 12“. V tomto období války již neměl nárok na svůj osobní stroj, ale shodou okolností s „dvanáctkou“ během května a června dosud absolvoval 21 letů, z toho 12 bojových (tzv. Einsatz). Z Immoly odstartoval v 16.58 a krátce po půl šesté se jeho formace dostala do boje s deseti Jaky-9. Souboj s jedním z Jaků se mu podařilo korunovat úspěchem v podobě ověřeného sestřelu v 17.40 ve čtvrtci 26 Ost-91/3/8/2. To odpovídá prostoru severovýchodně od Perkjärvi. Nepřátelskou stíhačku zasáhl ve výšce 500 metrů nad úrovní terénu. Vítězství mu dosvědčil Staffelkapitän Lt. Heinz Wernicke, jemuž se o čtvrt hodiny později podařilo poslat k zemi Airacobru v okolí Rautu ve výšce 300 metrů. Během boje s rudými stíhači byly ale zasaženy ocasní plochy Kollerova stroje. Naštěstí se mu však podařilo bezpečně dosednout zpět v Immole.

Fotografie nahoře: Junkers Ju 87 D „Stuka“ z 1./SG 3 (v rámci Gefechtsverband Kuhlmei) na stojance v jižní části letiště Immola v létě 1944.

Základna Immola, Finsko, 17. června 1944. Heribert Koller sedí v kokpitu „černé 12“ a k jeho poslednímu vítězství mu gratuluje Oberfähnrich Hans-Veit von Oberrnitz. Když jsem mu fotografii poprvé po 60 letech ukázal, vzpomněl si, jak byla pořízena a vybavil si i fotografa, který ji pořizoval.

Tam se Koller ihned dočkal gratulace od svého Katschmarka, jímž byl Oberfähnrich Hans-Veit von Oberrnitz (pozdější sekretář Německého svazu stíhačů). Bylo to Kollerovo dvacáté vítězství, které bylo u 5. Staffel doloženo svědeckým hlášením. Na základně se navíc pohyboval válečný fotograf, takže zachytil Kollera v kabině „černé 12“ jak mu v Oberrnitz gratuluje. A také vyfotografoval skupinku pilotů s pozemním personálem u ocasních ploch „černé 12“. Díky tomuto snímku se mi podařilo identifikovat i výrobní číslo Kollerova Fw 190 A-6 - W.Nr. 550 889. Je to dost zajímavé s ohledem na to, že záznamy o následujícím neblahém osudu tohoto letounu se v Německu nedochovaly.

Letoun měl být přelétnut následující den do Estonska. Po startu v 8.45 z Immoly měl H. Koller přistát v Immole, aby doplnil palivo. Avšak nad Finským zálivem spatřil osamocený Il-2, který úročil na osobní nebo nákladní loď. Po první Kollerově dávce střelec bombardéru vyskočil, ale vrchlík padáku se mu zachytil za ocasní plochy. Sovětský pilot zatočil na jih směrem ke své základně na ostrově Lavansaari a táhl za sebou svého střelce. Za chvíli pilot provedl několik prudkých obrátů, aby osvobodil svého střelce, jenž se pak bezpečně snesl na malý ostrov. Během okamžiku pak H. Koller sestřelil sovětský stroj jednou dávkou do moře (v 9.20). Při přiblížení k Helsinkám byla nízká oblačnost na úrovni terénu. Po několika dramatických pokusech o přistání se H. Koller rozhodl seskočit na padáku (v 9.45) a před doskokem těsně minul vedení vysokého napětí.

Sřetenutí s Il-2 se odehrálo, dle údajů pana Kollera, někde v okolí Kotky a bombardér dopadl asi napůl cesty směrem k ostrovu na jihu (patrně Lavansaari). Sovětské bitevní jednotky ztratily 18. června 1944 nad Finským a Vyborským zálivem osm Il-2 a sedm osádek (včetně jednoho pilota vyznamenaného Zlatou hvězdou hrdiny SSSR). Podle údajů od K.-F. Geusta byly všechny

Heribert Koller

Narodil se v roce 1920. Vstoupil do armády v roce 1939. Část leteckého výcviku absolvoval v bývalém Československu. V lednu 1943 nastoupil k 6./JG 54 (II./JG 54) na východní frontě. Sloužil také u štábu II./JG 54 pod legendárním Assi Hahnem. Později byl převelen k 5./JG 54. V zimě 1944/1945 sloužil jako instruktor v Rakousku (žáci Luftwaffe byli podle něj nebezpečnější než sovětské piloty).

Vítězství: 49 potvrzených u 5./JG 54 a 1 potvrzené u 6./JG 54. 16 z jeho vítězství byly Il-2 Šturmoviky.

Poslední vítězství: Jak 3 dne 9. dubna 1945 v Kuronsku. Poslední let (č. 1236) dne 8. května 1945 v trvání 2 hodiny 40 minut při evakuaci z Kuronska do Flensburgu (včetně pasažérů v trupu jeho Fw 190). Mimo jiné vyznamenán i Německým křížem ve zlatě a Finským křížem svobody 4. třídy.

(foto kredit: H. Koller via J. Bobek)

Skupinka pilotů hovoří u ocasních ploch „černé 12“. Podle názoru pana Kollera je on sám na fotografii zachycen zády k objektivu.

Personál Schlachtgeschwader 3 (v rámci Gefechtsverband Kuhlmeys) si krátkou chvíli tradičním mazáním karet.

Finové pomáhají doplnit 20mm střelivo do Fw 190 A-6 „bílá 4“. Povšimněte si malé jedničky na motoru, který zřejmě pochází z jiného stroje.

Finští mechanici pomáhají s transportem pum pro zamaskované Stuky z SG 3 (v rámci Gefechtsverband Kuhlmeys) na základně Immola.

ztráty připsány protiletadlovému dělostřelectvu, což byl častý sovětský administrativní trik skrývající následky činnosti nepřátelských stíhačů. Ve všech případech šlo o stroje jednotek letectva baltického loďstva (VVS KBF), které zajišťovaly letecké operace ve Finském zálivu, především proti finským přístavům, lodím a pobřežním bateriím.

Z lokalit uvedených ve zdroji VVS KBF je nejbližší k Lavansaari, zmiňovanému Kollerem, ostrov Seiskari. Deset kilometrů severně od tohoto ostrova, jenž Sověti nazývali Seskar, se zřítla osádka Pňukchin/Zacharov ze 7. gardového bitevního pluku (GŠAP). Je velmi pravděpodobné, že právě oni padli za obět Kollerovi.

Zajímavá je také identita postřelovaného plavidla. Podle názoru námořního historika J. Aromaa se možná jednalo o pobřežní tanker Shell-4. Jednalo se vlastně o pojízdný sklad paliva pro 1. flotilu motorových torpédových člunů (1. MtvLv). Tato malá loď s osádkou dvou mužů opustila přístav Uuras (Vysock) v noci ze 17. a 18. června a snažila se dostat do Pitkäpaasi před úsvitem. Shell-4 byla naneštěstí napadena „střemhlavými bombardéry“, začala hořet a potopila se u ostrova Orisaari.

Do Petseri se Koller dopravil nazítří letecky a 20. 6. 1944 přelétl novou stodevadesátku (trupové označení „3“) do Immola přes Reval a Helsinky. Zpět u své jednotky zjistil, že jeho Katschmarek se předchozího dne nevrátil z bojového letu. Stroj Oberfähnricha von Obernitzze totiž u Rompötti (Ključevnoje, dnes Glebyčevo) sestřelil zadní střelec Iljušinu Il-2 a mladý šlechtic skončil v zajetí. Piloti 4. Staffel přišli nad bojištěm o Lt. Helmuta Grollmuße (75 vítězství, RK in memoriam). Při seskoku na padáku ho zabila palba ze země. Později jeho tělo našla finská pěchota.

„Černá 12“ byla nalezena na počátku roku 2006 během výkopů na okraji letiště Immola. Díky panu Seppo Sipilovi a dalším finským leteckým nadšencům jsem s potěšením zprostředkoval spojení s panem Kollerem. Místo havárie, vrak

„černé 12“ a její bývalý pilot se znovu setkali v září 2006, jedinečný zážitek pro všechny zúčastněné.

Po tomto setkání byla vytvořena neobvyklá fotografická koláž z historické a současné fotografie letištní haly Helsinky-Malmi.

<http://www.pelastamalmi.org/fi/uutisia/koller.html>

Za spolupráci na článku a četné konzultace děkuji panu Kollerovi. Srdečně děkuji i jeho paní a hlavně Jardovi Hradcovi a Milanu Šindlerovi. Svou obětavou pomocí mi dále přispěli pánové Jari Aromaa, Hugo Broch (JG 54), Petr Dousek, Karl-Fredrik Geust, Tomáš Haladěj, Martti Kuivalainen, Pentti Manninen, Matti Salonen, Kari Stenman, Pavel Türk a Miloš Věšík.

Fotografie (není-li uvedeno jinak):
Bundesarchiv via Wikimedia Commons

PRAMENY:

Aromaa J.: <http://www.hut.fi/~jaromaa/Navygallery/index.htm>

Keskinen K., Stenman K.: SIH 18 LeR 3, Lovisaa, 2001
Keskinen K., Stenman K.: Suomen Ilmavoimat (VI) 1944, Espoo, 2008

Koller H.: seznam potvrzených sestřelů z 15. 5. 1945

Koller H.: vojenská knížka (náhradní opis)

Koller H.: zápisník letů str. 53 a 54 via M. Salonen

Luukkanen E. A.: Stíhač nad Finskem, Ostrava, 2001

Malmi, letiště, kniha letů 18. – 20.6.1944 via Matti Salonen

Obermaier E.: Ritterkreuzträger der Luftwaffe, Band I. Jagdflieger, Mainz, 1989

Rodeike P.: Focke Wulf Jagdflugzeug, Eutin, 1998

Valtonen H.: Luftwaffen Pohjoinen Sivusta, Jyväskylä, 1997

Valtonen H.: Lento-Osasto Kuhlmeys, Jyväskylä, 1991

Wood T.: <http://tonywood.cjb.net/>

Fw 190A-6 W. Nr. 550889, 5./JG 54, Immola, Finsko, červen 1944

KOUPIT Fw 190A JG54 Grünherz 1/48

POSTAVENO

MiG-21MF

MiG-21MF No.7628, Egyptian Air Force

Model postavil Jiří Brůna.

KOUPIT MiG-21MF 1/48

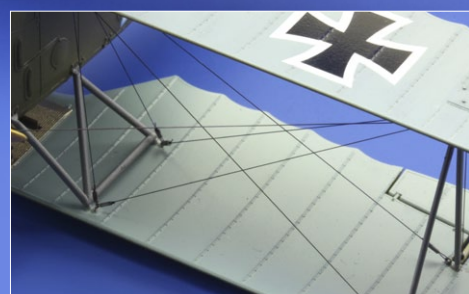

Albatros D.III Oeffag 153

KOUPIT Albatros D.III Oeffag 153 1/48

Model postavil Jiří Brůna.

MiG-29A

SINGLE SEATER

1/48

eduard BRASSIN

EDUARD BRASSIN ACCESSORIES

www.eduard.com

BIG ED

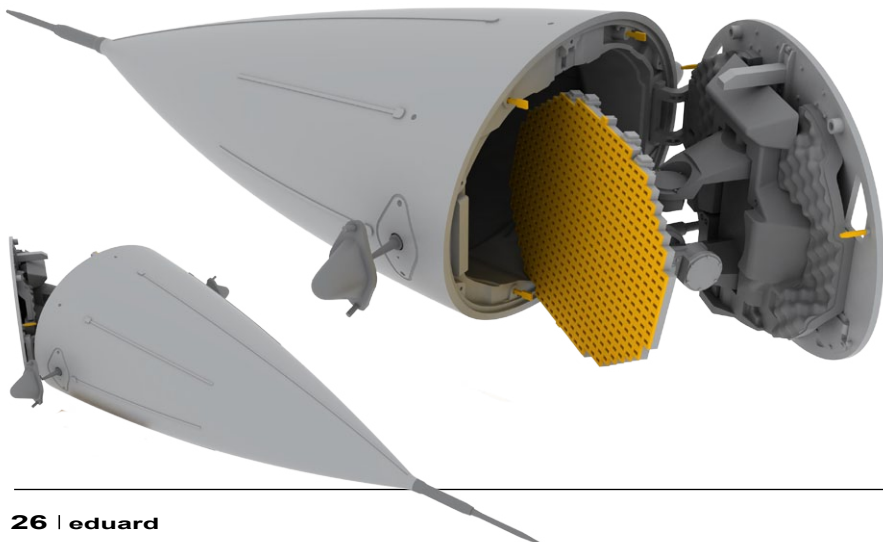
ČERVENEC

BIG3302	Ar 196 A-3	1/32	Revell
BIG4950	Bf 109F-2	1/48	Zvezda
BIG4951	Tornado ADV	1/48	Hobby Boss
BIG7267	B-17G	1/72	Revell

eduard BRASSIN

ČERVENEC

648033
F-16 radar late
1/48 Tamiya

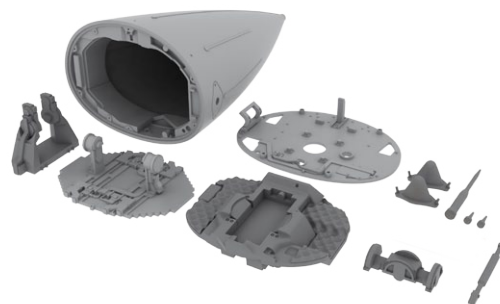

MODELÝ

ČERVENEC

1157
MiG-29A
1/48 LIMITED EDITION

84125
MiG-21MF
1/48 Weekend

FOTOLEPTANÉ DOPLŇKY

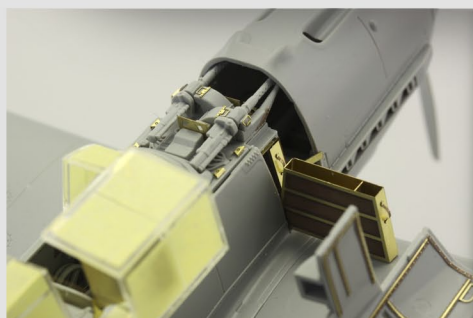
ČERVENEC

LEPTY

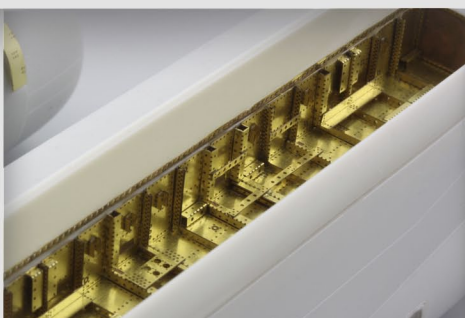
17027	USS Nimitz CVN-68 (2005)	1/700	1/700	Trumpeter	49528	Tornado ECR seatbelts	1/48	Hobby Boss
17520	Life buoy	1/350	1/350		49550	PC-6/AU-23A S.A.	1/48	Roden
32277	Hawk T1 Mk.53 exterior	1/32	1/32	Revell	49564	S-2E interior S.A.	1/48	Kinetic
32282	Bf 109E-4 exterior	1/32	1/32	Dragon/Cyber Hobby	72520	EF-2000 ladder	1/72	
32685	F-16I SUFA seatbelts	1/32	1/32	Academy	73386	Sea Harrier FA2 S.A.	1/72	Airfix
32692	F-16I SUFA interior S.A.	1/32	1/32	Academy	73388	Bf 110C S.A.	1/72	Airfix
32701	Bf 109E-4 interior S.A.	1/32	1/32	Dragon/Cyber Hobby	99021	Railings 45' 3 chain bars short	1/700	
36152	Polní květiny, motýli	1/35	1/35		99022	Railings 45' 3 chain bars short	1/350	
36163	Nashorn ammo boxes	1/35	1/35	AFV Club				
36164	Nashorn	1/35	1/35	AFV Club	ZOOMY			
36166	IDF Merkava Mk.IV basket	1/35	1/35	Hobby Boss	33080	F-16I SUFA interior S.A.	1/32	Academy
36172	IDF Merkava Mk.IV	1/35	1/35	Hobby Boss	33089	Bf 109E-4 interior S.A.	1/32	Dragon/Cyber Hobby
36173	IDF Merkava Mk.IV armour shields	1/35	1/35	Hobby Boss	FE523	Tornado ECR interior S.A.	1/48	Hobby Boss
48675	Tornado ECR exterior	1/48	1/48	Hobby Boss	FE550	PC-6/AU-23A S.A.	1/48	Roden
48696	S-3 exterior	1/48	1/48	Italeri	FE564	S-2E interior S.A.	1/48	Kinetic
48699	S-2E bomb bay	1/48	1/48	Kinetic	FE566	B5N2 S.A.	1/48	Hasegawa
48700	S-2E undercarriage	1/48	1/48	Kinetic	SS386	Sea Harrier FA2 S.A.	1/72	Airfix
49523	Tornado ECR interior S.A.	1/48	1/48	Hobby Boss	SS388	Bf 110C interior S.A.	1/72	Airfix
					TP534	Nashorn radio	1/35	AFV Club

17027 USS Nimitz CVN-68 (2005)
1/700 Trumpeter

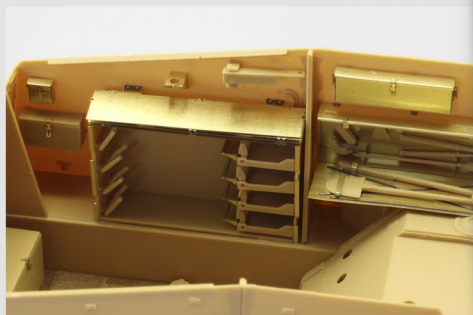
32282 Bf 109E-4 exterior
1/32 Dragon/Cyber Hobby

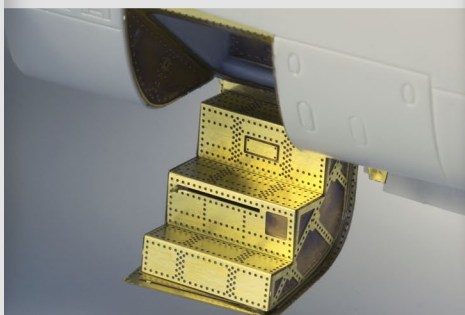
48699 S-2E bomb bay
1/48 Kinetic

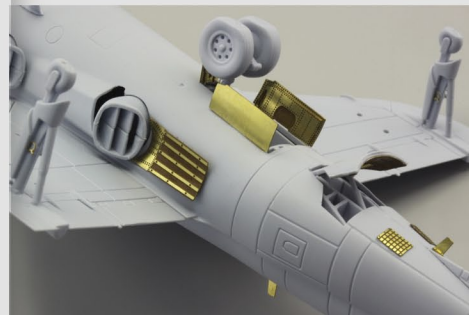
49550 PC-6/AU-23A S.A.
1/48 Roden

36163 Nashorn ammo boxes
1/35 AFV Club

48696 S-3 exterior
1/48 Italeri

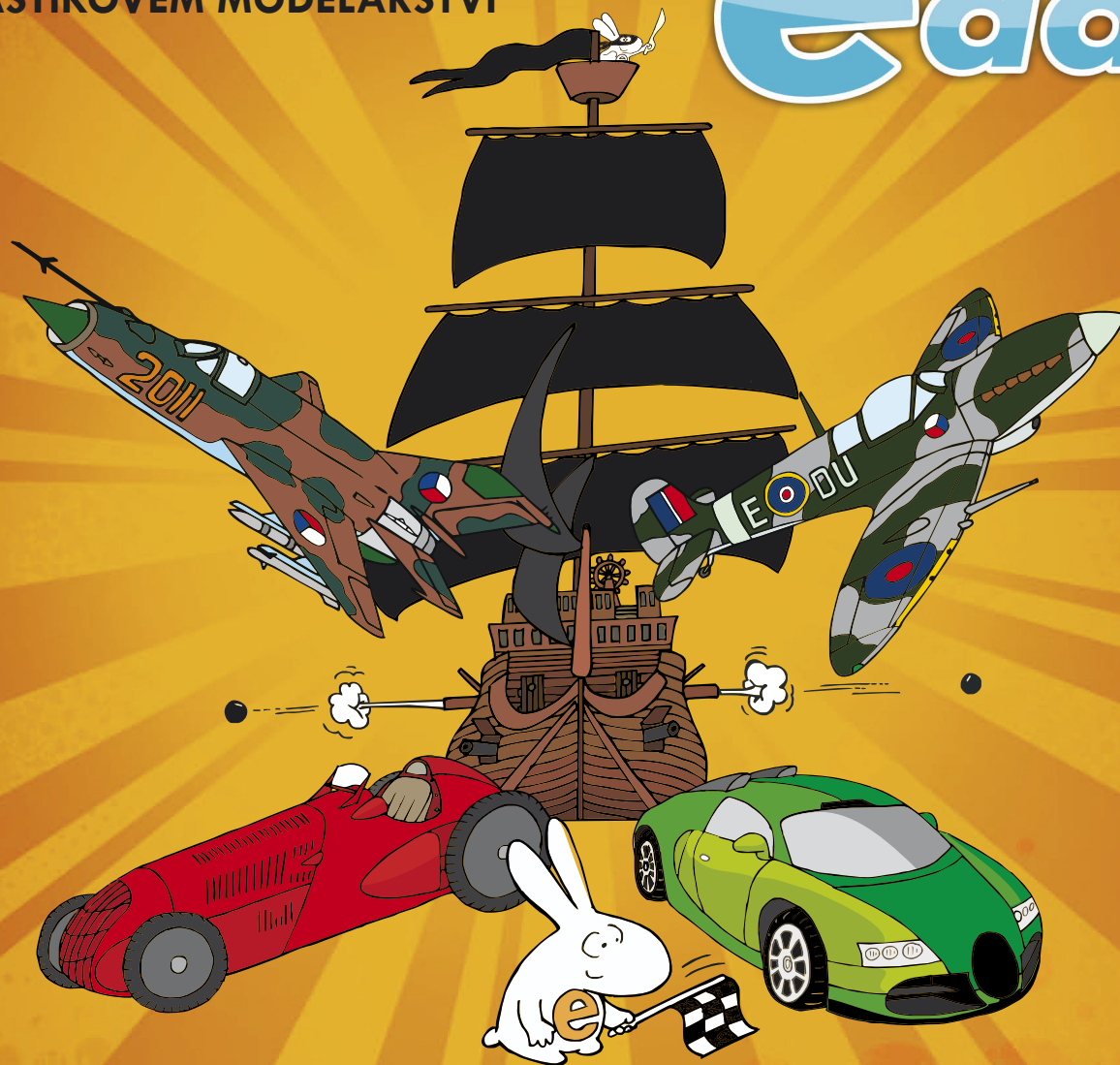

73386 Sea Harrier FA2 S.A.
1/72 Airfix

MEZINÁRODNÍ MODELÁŘSKÁ VÝSTAVA

MISTROVSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
V PLASTIKOVÉM MODELÁŘSTVÍ

eDay

JEDINEČNÁ PODÍVANÁ ZE SVĚTA PLASTIKOVÝCH MODELŮ, INSPIRACE
PRO TVŮRČÍ DĚTI I RODIČE A PRO OSTATNÍ NÁVRAT DO DĚTSKÝCH LET.

1. 10. 2011

9.00-18.00

**NÁKUPNÍ CENTRUM
GALERIE BUTOVICE**

PRAHA

ÚČAST ČESKÝCH I ZAHRANIČNÍCH
MODELÁŘŮ A MODELÁŘSKÝCH FIREM

DOPROVODNÉ AKCE PRO NÁVŠTĚVNÍKY

SNADNÁ DOSTUPNOST A BEZPLATNÉ PARKOVÁNÍ

METRO Radlická 520/117, Praha 5, prostory
STANICE NOVÉ BUTOVICE podzemních garáží Galerie Butovice

SOUŘADNICE GPS: 50°2'50.9"N, 14°21'17.7"E

WWW.EDAY.CZ

PRAGO
PLAĀAT

eduard

Evropské setkání plastikových modelářů a soutěžní výstava

Mistrovství České republiky mládeže v plastikovém modelářství

MODELLBRNO 2011

17. a 18. června 2011, Brněnské výstaviště, pavilon B

Začátek programu pro kluby a modeláře už v pátek odpoledne • Specializované workshopy
Tematické výstavy • SIGy • Bohatý doprovodný program • Desítky prodejců modelářského zboží
VIII. ročník soutěže v hodu postaveným modelem do dálky „O nejlepšího modeláře ČR aneb Drsnák roku“

www.modelbrno.cz

GENERÁLNÍ PARTNEŘI A POŘADATELÉ

B | R | N | O | I

GENERÁLNÍ SPONZOŘI

AZ Model • Bílek Hobby Kits • Lifecolor.cz • Eduard Model Accessories • junek-R • Modelartikl.cz • MPM Production • Nordland Models • OD Vágnér • Transtech Tooling

SPONZOŘI

Catering Infinito • CMK • ExtraTECH • Hauler • HpH • Keraservis • MODEL Box • PK Graphica • Reda • Rotschein Airbrush Model Shop • Sklenářství Rosprim
Veletržní výstavní servis • Web Facies • Wingscale CZ

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Kagero • Letectví a kosmonautika • Modelář • Rádio Krokodýl • Radio R • Revi • SAM Publications • Super Model • Tamiya Model Magazine International